

**RIKTLINJER FÖR LÄKEMEDELSHANTERING FÖR ICKE
MEDICINSK PERSONAL INOM SKOL- OCH
BARNOMSORGSFÖRVALTNINGENS VERKSAMHETER.**

Läkemedel kan behöva ges till barn/elever då skolsköterskan ej är på plats. Exempel på orsaker är astma, allergi, diabetes, epilepsi mm.

Skolsköterskan eller skolläkaren kan aldrig delegera medicinhantering till skolans övriga personal.

Dessa riktlinjer gäller både vid behovsmedicinering och vid egenvård. Riktlinjerna gäller när icke medicinsk personal hjälper till att ge läkemedel i *vårdnadshavares ställe* och när medicin behöver förvaras på enheten.

En överenskommelse träffas mellan vårdnadshavaren och enhetens personal innebärande att denna åtar sig att ge medicin.

1. Behandlande läkare är ansvarig för behandlingen och det är denne som skall ge anvisning om hur och när läkemedlet skall ges. Vårdnadshavaren begär skriftlig anvisning som skall innehålla:

Namn på medicin

- Styrka och dos
- Ungefärlig tidpunkt då medicin skall ges.
Om det gäller vid behovsmedicin; vid vilka situationer medicin skall ges.

2. Vårdnadshavaren ansvarar för att enhetens personal får det ordinerade läkemedlet som skall ges till barnet i enlighet med träffad överenskommelse. Vårdnadshavaren överlämnar skriftlig anvisning till enhetens personal.

3. Rektor ansvarar för att det finns kompetent personal som kan överlämna/ge läkemedel.

4. Personalen ansvarar för att det de åtagit sig utförs på rätt sätt.

5. I mer komplicerade fall bör rektor ta initiativ till konferens med vårdnadshavare och personal, där ansvaret för läkemedelshanteringen tydliggörs och hur den skall utföras.

Förvaring

Läkemedel skall alltid förvaras under lås, alternativt hos eleven själv då denne kan ta ansvar för sin egen medicinering.

Om det gäller medicin som tas regelbundet ska den förvaras i veckodosett, som vårdnadshavaren tillgodoser med de läkemedel som skall ges under den tid barnet/eleven vistas på enheten.

Dosetten skall förvaras under lås.

Om det gäller behovsmedicinering skall vårdnadshavaren se till att enheten förses med läkemedlet i fråga. Även här skall läkemedlet förvaras under lås. Vårdnadshavaren ansvarar vid verksamhetsårets början att dessa läkemedel ej passerat bäst före datum.

Skolhälsovårdens roll

Skolsköterskans / skolläkaren skall regelbundet ge skolans personal information om åtgärder vid olycka, allergisk reaktion, krampanfall osv. och vid behov svara på personalens frågor. Det är viktigt att poängtera, att barn/elev som behövt akut medicinering vid t.ex. svår allergisk reaktion eller svårare krampanfall snarast ges läkarvård.

Råd angående smärtlindring i skolan

Barn/elever som vid enheten får tillfälliga besvär av olika anledningar - med t ex värk - vänder sig ofta till skolsköterskan. En av skolhälsovårdens uppdrag är att lära elever använda läkemedel på ett ändamålsenligt sätt. Många gånger är värktabletter ej rätt behandling av värken.

Följande råd riktar sig till dem vid enheten som möter barn/elever med önskemål om värktabletter.

Värk

Värk är kroppens varningssignal på att allt inte står rätt till. Man skall först försöka förstå orsaken och när man vet den, anpassa behandling därefter. Det kan betyda vila, något att äta, en stunds samtal och ibland en värktablett. Vid vissa tillfällen är värktablett rent olämplig. Vet man ej orsaken till värken kan intagande av värktablett vara rent olämplig då man med den kan dölja allvarlig sjukdomsutveckling.

Värk efter skada

Smärta som uppstår efter skada minskar ofta betydligt efter mindre än 30 minuter. Vänta därför med smärtlindring. Om skadan är så allvarlig att den kräver transport till sjukhus är det bra att ge smärtlindring före transport. Vid stukning, vrickning kan kyla smärtlindra bra.

OBS!

Ge ej värktablett efter skallskada.

Mensvärk

Flickor som regelbundet har besvär bör uppsöka skolhälsovården eller ungdomsmottagningen. Tillfällig värk kan vara en väl motiverad orsak till värktablett.

Ont i magen

Orsaken är ofta svårbedömbär, ge därför inga värktabletter.

Huvudvärk

Migrän är en specialform där värktablett bör erbjudas. Använd normalt förekommande värktabletter om eleven ej har egna tabletter. Annan huvudvärk kan ha flera orsaker; stress, för lite mat, törst, för lite sömn osv. Undvik i dessa fall värktablett och försök uttröna orsaken.

Regler

Då enhetens personal delar ut värktabletter sker det på eget ansvar och efter samråd med vårdnadshavare. Personal inom skolhälsovården kan ej delegera detta till annan personal på enheten. Vårdnadshavaren bör på lämpligt sätt informeras då barn/elev givits värktablett av icke skolhälsovårdspersonal.

Vid utflykter är det vårdnadshavarnas ansvar att de barn/elever som behöver mediciner har dessa med sig. Det är dock viktigt att personalen vet vilka barn/elever som regelbundet tar mediciner t.ex. vid allergi, epilepsi, diabetes. Dessa barn/elever kan ibland behöva akut

medicinering och det är då viktigt att personalen är väl insatt i vilka dessa akuta mediciner är. Det är vårdnadshavarnas ansvar att ge personalen denna information. Inför planerade utflykter eller lägerskolor bör personalen ta kontakt med de vårdnadshavare vars barn har allergiska besvär eller behov av viss medicin.

RÅD INFÖR UTFLYKTER OCH SKOLOR

Då det finns elever med kroniska sjukdomar eller funktionshinder fordras särskilda överväganden när man lämnar skolan och invanda rutiner, t.ex. vid utflykt eller skolresa. Vilka elever ska man som lärare tänka särskilt på? För det första måste man som lärare känna till vilka elever i klassen som har behov av medicinering.

Vanligtvis måste man kunna räkna med att vårdnadshavarna, eleven själv eller skolhälsovården upplyser om detta.

Vid minsta osäkerhet, fråga.

Följande hälso- och sjukdomsproblem är särskilt viktiga att tänka på:

Diabetes

Barn med diabetes är starkt beroende av regelbundenhet med måltider och ökat kaloribehov vid fysisk ansträngning, d.v.s. sådant som kan vara svårt att kontrollera i främmande miljöer och vid ovana aktiviteter. Rådgör alltid med föräldrarna i god tid inför t.ex. klassresa. Hör efter hur stor risken är för att eleven råkar ut för insulinkänningar. Tänk efter hur mellanmål ska kunna ordnas. Tänk också på att aldrig lämna ett barn med insulinkänningar ensam.

Epilepsi

De flesta barn med epilepsi har behandling som minimerar risken för anfall. Hör efter med föräldrarna före resa eller utflykt vad som gäller för medicinering om några särskilda förhållningsregler behövs vid bad m.m.

Astma och allergi

Rådgör alltid med föräldrar så att du får veta om särskilda åtgärder gäller vid t.ex. övernattnings, eftersom allergiker kan vara känsliga för t.ex. dammiga miljöer, vissa sängmaterial m.m. Ta också reda på om din elev behöver använda mediciner, hur de ska användas och om eleven klarar det själv.

Utflykter, friluftsdagar och skolresor brukar ofta förläggas till slutet av vårterminen. Det är samtidigt den perioden på året då många pollenallergiker har som mest besvär och svårast att vistas utomhus. När aktiviteter planeras på våren, hör efter vilka i klassen som kan få problem av sin allergi. Rådgör med vårdnadshavarna.

Elever med djurallergi kan givetvis få problem om man besöker bondgård eller djurpark, och det är inte ovanligt att barn och ungdomar har så hög känslighet för exempelvis häst att de inte får utsätta sig för sådan kontakt, inte ens på avstånd.

Om det finns en elev i klassen som är starkt djurallergisk, undvik utflykter eller resor som fordrar särbehandling eller som gör att någon i klassen inte kan följa med.

Allergi mot geting- eller bistick hör till de allergiformer som kan ge särskilt allvarliga reaktioner. Barn med sådan allergi har ofta speciella läkemedel som ska finnas till hands vid

t.ex. utflykter under getingsäsongen. Allergi mot födoämnen kan också i en del fall ge allvarliga reaktioner, vilket måste beaktas vid måltider.

Annat att beakta

De mediciner som kan vara aktuella att använda ska vårdnadshavare ansvara att de finns med. Ta med förbandsmaterial, som skolsköterskan kan tillhandahålla. Mobiltelefonen kan kännas tryggt om man är med sin klass långt från bebyggelse.

Växjö 2006 0925

Lars Rejdnell
Verksamhetschef

Anders Willstedt
Medicinskt ansvarig skolöverläkare

Kristina Gedda
Sektionschef tillika
verksamhetschef för skolhälsovården